

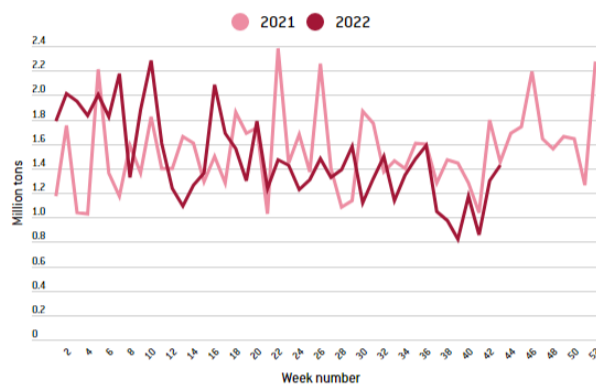
23 December | 2022

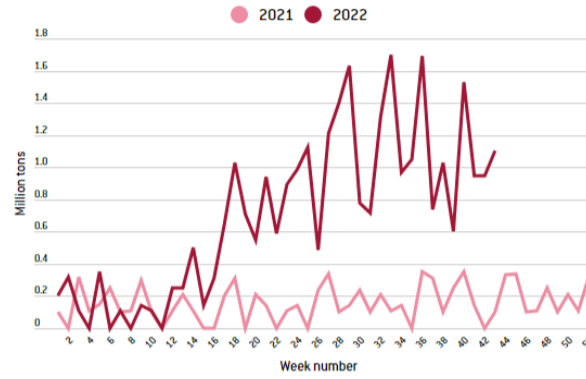
มาตรการ OIL PRICE CAP และตลาดส่งออกน้ำมันของรัสเซียในปัจจุบัน

ความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย-ยูเครนยืดเยื้อเป็นเวลานานกว่า 10 เดือน ขณะที่ชาติตะวันตกและประเทศพันธมิตรได้ออกมาตรการคว่ำบาตรต่าง ๆ ต่อรัสเซียอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการคว่ำบาตรด้านพลังงานที่เป็นรายได้หลักของรัสเซีย เพื่อไม่ให้รัสเซียมีเงินอุดหนุนการทำสงครามกับยูเครน แม้กระนั้น รัสเซียยังสามารถส่งออกน้ำมันได้ในระดับสูง จากรูปที่ 1 และ 2 แสดงให้เห็นว่าการส่งออกน้ำมันจากรัสเซียไปยังประเทศนอกทวีปยุโรปและประเทศที่ไม่ใช่ G7 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยสัดส่วนการส่งออกน้ำมันไปยังกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่ G7 และประเทศนอกทวีปยุโรปเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.5 ในเดือนมกราคม 2022 (ก่อนเกิดข้อพิพาทรัสเซีย-ยูเครน) เป็นร้อยละ 36.8 ในเดือนกรกฎาคม 2022 ขณะที่สัดส่วนการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศที่มีมาตรการคว่ำบาตรการส่งออกน้ำมันของรัสเซีย อาทิ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร แคนาดา และญี่ปุ่น ลดลงอย่างชัดเจน (รูปที่ 3) ทั้งนี้ จีนและอินเดียกลายเป็นตลาดส่งออกน้ำมันที่สำคัญของรัสเซียหลังเกิดสงครามรัสเซีย-ยูเครน โดย ณ เดือนตุลาคม 2022 สัดส่วนการส่งออกน้ำมันดิบของรัสเซียไปยังสองประเทศดังกล่าวรวมกันอยู่ที่ร้อยละ 58 ของการส่งออกน้ำมันดิบทั้งหมด

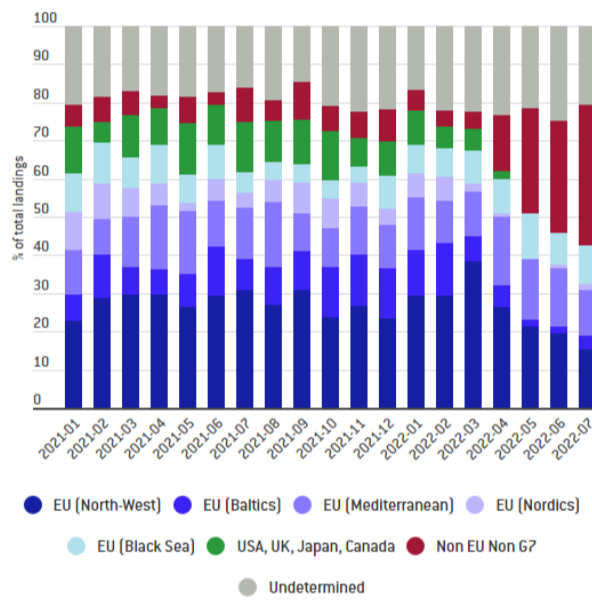
รูปที่ 1: ปริมาณการส่งออกน้ำมันดิบของรัสเซียไปยัง EU รายสัปดาห์*

รูปที่ 2: ปริมาณการส่งออกน้ำมันดิบของรัสเซียไปยัง Non EU/ Non G7 รายสัปดาห์*

รูปที่ 3: สัดส่วนการส่งออกน้ำมันดิบของรัสเซีย รายภูมิภาคและกลุ่มประเทศ

ที่มา: Bloomberg, CREA, Bruegel computations

* หมายเหตุ: ข้อมูลที่ใช้ประมาณการมาจากการส่งออกน้ำมันผ่านท่าเรือสำคัญของรัสเซีย 4 แห่ง ได้แก่ Primorsk และ Ust-Luga ฝั่งทะเลบอลติก Novorossiysk ฝั่งทะเลดำ และ Murmansk ฝั่งทะเลอาร์กติก

ล่าสุด EU กลุ่มประเทศ G7 และออสเตรเลีย หรือรวมเรียกว่า Price Cap Coalition ได้ประกาศกำหนดเพดานราคาน้ำมันดิบที่จะนำเข้ามาจากรัสเซียไว้ไม่เกิน 60 ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาร์เรล โดยมีผลบังคับใช้กับผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์ การขนส่งทางเรือ การเงิน ประกันภัย และธุรกิจที่เกี่ยวข้องในกลุ่มประเทศที่เข้าร่วมมาตรการดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคม 2022 มาตรการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อตัดรายได้จากการส่งออกน้ำมันซึ่งเป็นแหล่งรายได้สำคัญของรัสเซีย และใช้เป็นกลไกควบคุมราคาพลังงานในตลาดโลกที่เพิ่มสูงขึ้นมากในช่วงที่ผ่านมา ทั้งนี้ การกำหนดเพดานราคาอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ราคาน้ำมันในตลาดโลก โดยการปรับเปลี่ยนเพดานราคาแต่ละครั้ง EU จะอนุญาตให้ผู้ประกอบการมีระยะเวลาในการปรับตัว 90 วัน หลังประกาศเพดานราคาใหม่ อย่างไรก็ตาม การดำเนินมาตรการ Oil Price Cap ยังมีความท้าทายในทางปฏิบัติที่จะหาพันธมิตรนอกกลุ่ม G7 ที่จะเข้าร่วมมาตรการดังกล่าว เนื่องจากประเทศผู้นำเข้าน้ำมันรายใหญ่จากรัสเซียอย่างจีนและอินเดียยังไม่ทำที่จะเข้าร่วม

จากบริบทข้างต้นทำให้ในระยะข้างหน้าตลาดพลังงานโลกจะยังมีความไม่แน่นอนอยู่สูง ส่งผลให้ราคาน้ำมันอาจยังมีความผันผวน โดยด้าน supply นอกจากจะเป็นผลจากการผลิตและการส่งออกพลังงานของรัสเซีย รวมถึงการบังคับใช้มาตรการคว่ำบาตรและ Oil Price Cap แล้ว ยังมีปัจจัยเสี่ยงจากการลดกำลังการผลิตของกลุ่มผู้ส่งออกน้ำมัน (OPEC) และชาติพันธมิตร หรือ OPEC+ และปัญหาความมั่นคงทางพลังงาน ขณะที่ด้าน Demand ความต้องการพลังงานอาจจะลดลงจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจในหลายประเทศ

ที่มา:

- Russian oil exports hold steady in October despite looming sanctions | S&P Global Commodity Insights (spglobal.com)
- Russian crude oil tracker (bruegel.org)
- Russia becomes India's top oil supplier as sanctions deflate price | Financial Times (ft.com)
- Russia Becomes India's Top Oil Supplier In October (outlookindia.com)
- India pushes oil refiners to diversify after surprise OPEC+ cuts | Reuters
- Russia turns largest oil exporter to India, its fifth biggest trade partner (moneycontrol.com)
- Oil Market Report - October 2022 - Analysis - IEA